

MISSIE GEMEENTELIJKE REKENKAMER NIJMEGEN

“De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur”. Dit is volgens de Gemeentewet (artikel 182) de kerntaak van de rekenkamer. De Nijmeegse Rekenkamer wil deze kerntaak op een gezaghebbende en betekenisvolle wijze uitvoeren en daarmee een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het Nijmeegse bestuur. Dat is onze ambitie, zij het binnen de nu eenmaal beperkte ruimte van tijd en capaciteit.

Het gaat bij Rekenkameronderzoek niet om fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, maar om toegepast beleidsonderzoek. De leden van de Rekenkamer werken zelf mee aan de uitvoering van het onderzoek (naast de secretaris en eventueel ingehuurde onderzoekers). Zij weten welke professionele eisen gesteld moeten worden aan de betrouwbaarheid en validiteit van onderzoek naar beleid.

De leden van de Rekenkamer zijn van onbesproken gedrag en hebben kennis van zaken van het lokaal bestuur. Zij hebben geen directe band met de lokale politiek of het ambtelijk apparaat, maar zijn wel nauw betrokken bij de Nijmeegse samenleving.

Wij willen met ons onderzoek een bijdrage leveren aan het werk van de gemeenteraad. In die zin staat de Rekenkamer ten dienste van de raad. Zij nodigt de (fracties uit de) raad dan ook uit om verzoeken voor onderzoek te doen. Na overleg met de raad, bepaalt de Rekenkamer waarnaar zij onderzoek doet. Zij bepaalt ook zelf de methode van onderzoek, alsmede het tijdstip en de wijze waarop daarover wordt gerapporteerd. Maar ook daarbij onderhoudt zij nauw contact met de gemeenteraad. De Rekenkamer streeft naar een goede relatie met (alle fracties in) de raad, maar schuwt niet om de raad een spiegel voor te houden. De Rekenkamer zoekt met andere woorden de balans tussen distantie en betrokkenheid: zij laat zich niet voor politieke karretjes spannen, maar wil ook niet 'loszingen' van de raad of onderzoek doen waar niemand op zit te wachten.

De Rekenkamer is niet de enige instantie die onderzoek doet naar lokaal beleid. Binnen de ambtelijke organisatie vinden interne controles plaats. College, raad en accountant beschikken ook over onderzoeksbevoegdheden. Binnen dat controlestelsel heeft de Rekenkamer een onafhankelijke positie. Bij de selectie van onderwerpen streeft zij naar een goede afstemming met college, raad en accountant. Tijdens het onderzoeksproces worden betrokkenen actief op de hoogte gehouden van de voortgang. Adequate procedures van hoor- en wederhoor maken deel uit van Rekenkameronderzoek. De Rekenkamer heeft een voorkeur voor onderwerpen waarin maatschappelijke effecten centraal staan en die ook aansprekend zijn voor inwoners van de stad. Wij nodigen ook inwoners uitdrukkelijk uit om ideeën voor onderzoek aan te dragen.

Onderzoek van de Rekenkamer is evaluatieonderzoek: er wordt teruggeblikt. Het startpunt van het onderzoek ligt soms in eerdere raadsperiodes om bepaalde patronen in het beleid op het spoor te komen. Worden de gestelde doeleinden van beleid gerealiseerd? Gebeurt dat op een rechtmatige en doelmatige wijze? In hoeverre zijn maatschappelijke veranderingen toe te schrijven aan het beleid? Zijn de processen adequaat ingericht? Enzovoort. Het onderzoek van de Rekenkamer is een uiting van gezond wantrouwen in het lokaal bestuur. De Rekenkamer wil echter geen afrekenkamer zijn. Wij willen met gedegen beleidsanalyses vooral een aanjager van leerprocessen zijn. Het betreft nadrukkelijk onderzoek met een toekomstgericht doel.

Rapporten van de Rekenkamer zijn compact, in begrijpelijke taal geformuleerd en evenwichtig van toonzetting. De Rekenkamer heeft óók oog voor zaken die goed gaan. De nadruk ligt op de presentatie van feitelijke bevindingen, al zal de Rekenkamer zich in haar conclusies en aanbevelingen niet geheel onthouden van een nadere duiding. Het is echter aan de raad om aan die bevindingen politiek-bestuurlijke betekenis te verlenen. Met de publicatie van een rapport eindigt niet de betrokkenheid van de Rekenkamer. Na enige tijd gaat de Rekenkamer na of de naar aanleiding van het rapport genomen besluiten zijn uitgevoerd.

De Nijmeegse Rekenkamer beperkt zich niet tot jaarlijks enkele gedegen onderzoeken. Ook door middel van minder 'zware' initiatieven wil zij als 'katalysator' prikkelen tot verbetering van de kwaliteit van het lokale bestuur. Bijvoorbeeld door actieve ondersteuning bij de verwerking van onderzoeksresultaten, een kortlopend oriënterend onderzoek, het agenderen van gesignaleerde patronen in een brief, het entameren van een (ronde tafel-)gesprek met betrokken binnen en buiten het stadhuis over hardnekkige knelpunten, of het Lexicon van begroting en jaarstukken. Waar mogelijk en zinvol zoekt de Rekenkamer ook samenwerking met andere rekenkamers (in de regio) of met de Algemene Rekenkamer.

Wie zich een oordeel aanmatigt over de effectiviteit, efficiëntie en rechtmatigheid van anderen moet natuurlijk zelf het goede voorbeeld geven en transparant zijn over het eigen functioneren. De Rekenkamer streeft naar zichtbaarheid en herkenbaarheid in het lokale krachtenveld en geeft zoveel mogelijk inzage in haar eigen oordeelsvorming. De bijdrage die de Rekenkamer aan de lokale democratie wil leveren, moet zelf ook efficiënt, rechtmatig en doeltreffend zijn. Daarom staat de Rekenkamer open voor kritiek op haar functioneren. Wij willen zelf ook een lerende organisatie zijn.

Gezond wantrouwen dwingt tot het afleggen van verantwoording. De Nijmeegse Rekenkamer wil met onderzoek dat 'doorwerkt' aan de verantwoording over lokaal beleid een kritische, maar betekenisvolle en gezaghebbende bijdrage leveren. Daar is de kwaliteit van het beleid mee gediend, maar uiteindelijk ook het vertrouwen van burgers in hun politici en bestuurders.